

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT-KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 „ „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy órára 1 „ „
Egyen szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Egy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzori hirdetések alku szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

„Katholikus Autonomia,” „kongrua” és „állami dotatio.”

I.

(a r.) A vallás és közoktatási miniszterium költségvetési vitafolyamán nagy kérdések felett történnek nyilatkozatok, úgy a kormány, mint az ellenzék részéről. Az ugynevezett „Katholikus autonomia” a „kongrua” és a „protestáns” — vagyis inkább a többi bevett vallások — állami dotációja, ezek a fontos kérdések. A kormány nevében a szakminiszter az elsőnek történeti levezetésével világosítja meg az ügy jelen állását, a másikkal a szükséges összeírás foganatosítására kiadott rendeleteire hivatkozik, a harmadikkal az ország pénzügyi helyzetétől telhető fokozatos emelést, s ennek a kormány változások által lehető kockázatása ellenében, nem budgetszerű időnkénti megállapítását, hanem törvény által állandó biztosítását hangoztatja. Ezen bevezetés-el a vitának felesleges terjengését akarta megelőzni; egyszersmind azon önmegnyugtatót törekedett magának és a kabinetnek megszerezni, hogy megtette, — megtették mindazt, amit ígértek, s a mit megtenni lehetett.

Ha méltányolni tudjuk, — hogy az autonomia több, mint egy negyed század óta felvetett kérdése, — 1872-től — a midőn az 1871-ben kongresszusilag megalkotott szervezeti szabályok felség elébe terjesztve — megerősítést nem nyertek egész 1893-ig, mikor határozati javaslat nyomán utasított a kormány, hogy az autonomia létesítése érdekében a királyhoz előterjesztést tegyen, — szinte megfenekleni látszott; de akkor Csáky gróf kieszközölte a szervező gyűlés összehívására az engedélyt; s 1894. február 24-én a primás elnöklété alatt összegyűlt tanácskozmány, — főleg talán ennek határozománya ellen Schlauch bíboros által a miniszternek juttatott ellenvéleménye, ismét megakasztotta, mely az 1871-ben alkotott választási szabályzat megváltoztatását követelte, — melybe azonban a miniszter, minthogy ama választási szabályzat a király által jóváhagyatott, s más választási szabályzatot csak maga a püspöki kar még sem készíthet — nem egyezhetett, végre mégis sikerült a miniszternek királyi rezolúciót eszközölni, s ha a millennium nagy ünnepeit, s az ezután előtérbe lépő képviselő választások lezajlanak, tehát az új képviselőház megalakulása után azonnal semmiesem áll utjában az autonomia kiváló fontosságú megalkotásának, csakugyan elismerhetjük, hogy ennek az ügynek

elhuzódása nem annyira a kormány indolenciájában ellenzésében van, mint inkább a püspöki kar nem akarásában, mely úgy látszik hatalmas csonkulását feltételezi, s talán nem ok nélkül egy magyar kath. autonomia megalkotásától; ha ugyanazt a kath. egyház dogmatikussá vált hierarchikus szerkezetével ellentétben állónak s lehetetlennek is nem tartja. A nem messzetávolban levő jövő ki fogja mutatni az akadályokat s azok okait és okozóit.

A kongrua is a megelőző összeírás elrendelésével rendes folyamatba irányoztatott. Ez ügyre gondolva azonban egy egyszerű kérdést vetünk fel . . . azt, hogy a r. kath. főpapság kezén oly tömördek állami eredetű vagyón lévén összehalmazva, amelynek jövedelméből az alsó lelkészkező papság méltányos ellátása túlbőven kitélnék: vajjon az államnak is legyen-e gondja ezek díjazásának is illő mérvre emeléséről is gondoskodni, mikor a többi, — állam vagyont nem élvező felekezetek szükségök fedezésével szintén reá néznek; s nem volna e kötelessége a r. kath. főpapságnak, hogy az egyház lelkészkező papsága szükségéinek fedezését nagy jövedelmi feleslegéből teljesítse? Mert az államra hárítani e terhet is: nem a szekularizáció követelő szükségességet teszi-e az állam-kormány elkerülhetlen feladatává — nem a más bevett vallásfelekezetek által a viszonyosság szempontjából követelve, hanem hogy a kath. kongrua kérdése a szükségét szenvedő alsó papság s ükes anyagi helyzetének javításával megoldást nyerjen. Mert mégis csak természetes azon feltevés, hogy azon államjóságok nem egyes exszcellenciák duskálkodására, hanem az egész egyházi ügy szolgálatára adattak. E feltevést pedig anyivalinkább következetesnek látjuk ami időnkben, menyivel inkább tudjuk, hogy a főpapoknak a honvédelem érdekében nem szükséges handériumokat vezetni.

A más bevett vallásfelekezetek állami dotációjának fokozatos emelése és törvény által biztosított állandósítása . . . ha ily értelemben veszi a miniszter az 1848: XX. t. cz. megvalósítását — az állam pénzerejétől feltételezve: ígéretnek beválik; de ha az égető és kerülhetetlen szükségleteket, a felekezeti adóteher tovább emelésének lehetlenségét, sőt veszélyes voltát tekintjük: alig tekinthetjük többnek, mint jóakaratu biztatásnak. Azon megjegyzéssel, hogy nincs ilthoszsú huzás-halasztásnak helye, hanem a követelő szükségre, az 1848: XX. t. cz.-nek törvény erejére, s rég beváltást váró voltára tekintettel sürgősen kell azt

keresztül vinni; — elvárjuk a magas kormánytól, hogy kielégítő tényekkel örvendeztetni meg mindazokat, kikre ama t. cz. cikk alkotásakor az 1848-ki törvényhozás tekintettel volt, különösen a protestánsokat, kik közt nincsenek, vagy elenyészően kevesen vannak, kik ellen a magyar haza iránti hűség tekintetében kétséget lehetne támasztani; sőt a kik netán volnának is — egy méltányossági törvény végrehajtásával — lefegyverezni lehetne; annyival inkább mivel a törvény s a magyar nemzet és a haza iránti tisztelet s a magyar nemzet és haza iránti hűségben azon egyház főhatósága felülmulatni magát senki által nem enged; még ha arra nem tekintünk is, hogy a magyar haza és nemzet függetlensége ellen irtó háborút viselő sötét mullban a lelkiismeret és vallásszabadság-küzdelmek mellett azon szent eszmékért is sok szenvedést kiállott fiaira tekinthetünk vissza áldó emlékezettel.

Elvonatkozva azonban a két utóbbi kérdéstől szorosabban csak a kath. autonomiára tekintünk, mely körül forog különösen a képviselőházi vita s ezt méltassuk mi is kiválóbb figyelmünkre.

Ugy látszik nemcsak a r. kath. egyházi, hanem általában más felekezetű képviselők is osztatlanul óhajtják követelik a r. kath. autonomia életre hívását. Hogy ne! . . . hiszen az önállás és független szabadság érzésének általánosítása felé egy óriási lépést tenne Magyarország a kath. autonomiával, ha az, mint az autonomia neve, fogalma, lényege megkívánja, az abszolút hierarchiai uralom alól felszabadítva a lelket, hazánk népessége csaknem 50 százaléka-nak biztosítaná iskola, egyház és egyházi vagyon felett az öntörvényhozási és önkormányzati jogot, melyhez minden valamely vallás tanához és testületéhez meggyőződésből ragaszkodó, önértetes tagnak kétségtelenül joga van. Ily hazafiakban a szabad és független hazafiuságot és áldozatkészséget is jobban s egészen méltán feltételezhetik, mint sem azokban, kik az önkormányzat abecéjét sem ismerve meg önkörükben: a tekintély járszalagján hagyják magukat vezéreltetni, s ezen lelkiszolgásgból kiemelkedni nem tudnak. De ne fűzzünk ehhez több magyarázatot.

A febr. 6. 7-iki képviselőházi ülés protestáns szónokai — Illyés, Thaly — szemére bizonyosan nem vehetnek semmit r. kath. testvéreink mert lelkök emancipációjának az autonomiában álló biztosítékát az igaz testvériség melegségével kívánták; s maga az 1848: XX. t. cz. életbeléptetése iránti követel-

A gyar. alunitott 1890-ben. Alant 2500 munkási foglalkoztat.

lés sem egyéb, mint az egyenjogúsítás e becses biztosítékának vallásfelekezeti különbség nélküli közlése a haza minden gyermekével.

Nyer-e vagy vesz a magyar r. kath. egyház — az autonómiával? . . . Efelett kérdés sem támadhat; mert az ember társadalmi életében a szabadság, mely az emberi jog és méltóság biztosítója mindent kipótol — ellenben a szabadságot nem pótolja, még a kiváltságos helyzet sem, mely rendszerint nem egyéb mint fényes szolgaság.

Jól mondja Ugron Gábor, hogy az állam és egyház közti viszony egy és ugyan azon jog alapon legyen meghatározva és megállapítva, mert az 1848. törvények az egyenlőséget és a viszonyosságot rendelik el; de azt már aligha jól sejtí amit határozati javaslatában kíván, hogy egy törvény rendezze az összes egyházak és az állam közti viszonyt. Igen egy törvény mondja ki az állam-törvényvel nem ellenkező-e haza határain túl nem néző — elismert vallásfelekezetenek mint egyháznak autonómiája biztosítását. De azt az autonómiát nem adhatja, nem szabályozhatja, hanem az egyház önkormányzati törvényeit elismeri szentesíti, biztosítja a suprema inspectio ellenőrzésével.

Az egyházak hitstóriai jogszerzését nem lehet ignorálni; de nem lehet azon áldozatokat se, melyeket önmagáért, önmagának, de egyttal az államnak hozott. Ez aztán megmagyarázza azt is, miért, hogy Magyarországon az egyházak önkormányzata különböző alapon nyugszik.

Igen a prot. egyház önkormányzata nyugszik az általa megszokott alapokon, melyeket az önségély filléreiből könnyel

és vérrel szerzett érdem és halhatatlan joggal ragasztott össze. A protestánsoknak nem szükséges új törvényvel szabályozni az államhoz való viszonyát, mert a prot. egyház hazánkban miként nem volt uralkodó, nem is törekszik uralomra nem is jön a szabad állammal érdek — ellentétben; *önmaga alkotott királyilag szentesített törvényei szerint él és kormányozza önmagát*, tisztelve az állam törvényeit, s ennek ellenőrző felügyeleti jogát. Ez a viszony szabályozott; ezt tehát nem új alapra még ezután fektetni, hanem csak biztosítani kell; de egyszermind képesíteni, hogy amennyiben nemcsak önmagáért, hanem az állam helyett és az államért teendőket végez. annyiban és addig e teendők végzésére képesítették az állam által. Ezt kimondotta az 1848. XX.t.-cz. s ezt csak végre kell hajtani.

Állami tisztviselők javadalmazása. Az állami tisztviselők mozgalmának végrehajtó bizottsága terjedelmes emlékiratot intézett a kormányhoz az állami tisztviselők fizetésének fel-emelése ügyében. Az emlékiratban előadják, hogy a rendkívül megváltozott viszonyokhoz képest az állami tisztviselők anyagi helyzete napról-napra súlyosabbá válik, azért itt a legfőbb ideje, hogy a fizetési minimumot legalább 800 forintban állapítsák meg, annál inkább, mert az előléptetés rendkívül lassú. Remélik, hogy a kormány az ezeréves ünnep alkalmából nekik is megszerzi azt az örömet, hogy megszabadítja őket kétségbeejtő helyzetükből, tisztességes megélhetést biztosít számukra.

KÜLFÖLD.

Trawnsaal a protektorátus ellen. A Reuter-ügynökség a Press című tranzvaali hivatalos lap cikkéjét közli, a mely így szól: A köztársaság nem idengedik valamely civi-

zált hatalom erkölcsi támogatásától, de a polgárok és a kormány mind egy szálíg sikra szállának az idegen angol protektorátus eszméje ellen. Ha az angol kormány barátságos módon, a köztársaság érdekében jár el és a mult panaszait orvosolja, a kormány mindent meg tesz arra, hogy dél-afrika érdekeinek előmozdításában tehetsége szerint közreműködjék.

Antiszemita skandalum Párisban. Lévy tanár előadása alkalmával az antiszemita, köztük sok pap, roppant skandalumot csináltak. Az elnökler Leroy Boulien gyakran beszélt a közönséghez és közben megkérdezte a skandalum csinálókól, hogy vajjon a porosz király ismert kaplányának a tanítványai-e, hogy ilyen skandalumot sceniroznak? Daczára a nagy lármának, Lévy folytatta az előadását, de végre is olyan zajos jelenetnek voltak, hogy a rendőrségnek közbe kellett lépnie.

Illyés Bálint beszéde.

(Folyt, és vége.)

Ámde mindezen haladást illetőleg, tartózkodás nélkül vallhatom be, hogy az oroszlan-rész a nemzetnek azon speczialis szellemi erejét illeti, melylyel Isten azt minden más nemzetek felett megajándékozta. Ezen speczialis szellemi erőnek köszönhetjük, hogy ma a kulturális térben sem utolsó helyet foglalunk el Európa népei között.

Mindezek azonban csak elősebben emelik ki azt az árnyékot, mely közoktatásunk ügyének fejlődését kíséri s a mely árnyék egyfelől a társadalom közönyében, más felől az anyagi erők hiányában áll. Ez utóbbi főleg abban lelő magyarázatát, hogy mi még mindig többet költünk fényűzési dolgokra (Ugy van! a szélsőbaloldalon) és az emberiséget meszáló eszközökre, az újabb és újabb tárlálmányu fegyverekre, (Ugy van! a szélsőbaloldalon) mint az emberi és társadalmi béke s művelődés alapvető eszközeire, a közoktatásra, továbbá hogy még mindig ama közönséges moloch gyomrába hordjuk küzdelmeink, verejtékeink és erőinknek legjavát. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Nézetem szerint ez az, a minek visszahatása van a társadalomra, a társadalmi kö-

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Nők az egyetemen.*)

— A „Debreczen” eredeti tárczája. —

— Irta: Zalai Márk. —

Hazánk művelődési történetének fényes lapjai ismét egygyel gazdagodtak.

Wlassics Gyula ő nagyméltósága, a millenniumi évek vallás- és közoktatásügyi minisztere mint egy varázsütéssel távolította el azt a hatalmas vaskorlátot, mely férfi- és nőnem között évezredek óta mereven fennállott, megnyitván mintegy bűvös vesszővel és szintén varattal a tudományos egyetem kapuit az arra el nem készült, legjobban meglepett nők számára. Hogy mily mértékben fogják a nők eme rendkívül fontos és életbevágó kedvezményt, e megbeszélhetetlen millenniumi ajándékot igénybe venni, azt most még senki sem tudhatja.

Az ut egyengetésével egyelőre meg van jelölve azon oszlopos határok, mely a multat elválasztva a jelentől, azon magasztos hivatással bír, hogy világító torony gyanánt azon magasztos hivatással bír, hogy az élet tengerének jövendő évszázadok hullámain az ő ragyogó fényzőnével elárasztza.

Nagyon hálás, hogy ne mondjam, esábitó alkalom nyílnék ez uton a nő egyenjogúsításának nagy horderejű kérdését az ő legideálisabb oldaláról megvilágítani és azt a vonzó képet

* Felolvasta a szerző a „Csokonai-kör” 1896. február 7-én tartott ülésén.

hátterül a tisztán realiztikus felfogással szembe-tesíteni.

Ámde e gyönyörű földadat megoldására vállalkozzék hivatott tollu és ragyogó fantáziájú költő, ki mint művész a billentyűkön, az emberi szívnek rejtelmes hurjait gazdagon változó lelki hullámzásai közepette mesteri kézzel minden hangjelzésben megrezgetti.

En ez alkalommal e fontos társadalmi és közgazdasági kérdést főleg szélszerűségi és nemzeti szempontokból óhajtom fejtegetni.

Vannak, mélyen tisztelt hallgatóm, nemes gyümölcsű fák, melyeknek gyökerei egyenes vonalban a föld mélyébe hatnak és magas, erőteljes sudaraikkal az ég felé törmek. És vannak viszont alacsonyabb törzsű nem kevésbé nemes, de alacsonyabb törzsű fák, melyeknek finom erős gyökerei a föld felületen terpeszkedve, gömbölyded sűrű koronájukkal legpompásabb lombátort képeznek.

A műkertész változtathat a növényzet külső formáin, fából faraghat bokrot, bokorból fát, sugártörzsű fákbl nevelhet tömör törpéket és lombkaszorus alacsony törzsűekből sudár alaku fákat. Ollóval, késsel és viaszszal megváltoztathatja a külső alakokat egészen a felismerhetlenségig; ámde avval nem dicsekedhet még a legnagyobb művész sem, hogy a fa belső természetét megváltoztatva, azt az eredményt érte volna el, hogy egészen más természetű fának virágaiba öltözködjön, más jellegű fának a gyümölcseit teremje.

Eme két különemű nemes gyümölcsfával lehet a férfi- és nőnem életköreit összehasonlítani.

Duzzadozó erejénél fogva a férfi értelmé

éppogy hatol a mélységes mélybe, mint a legimpozánsabb magasba, a tenger fenekéig és a csillagok egekig.

A nő azonban az ő temérdek finom szállaival kis körben verve erős gyökert, oly ragyogó koronát fon és szó erőteljes nemes törzse körül, hogy üditő árnyékában mindenki szívesen keres fagyasztó munkája után nyugalmas, édes pihenőt.

Visszatérve előbbi hasonlatunkhoz: a műkertész által elesigázott nemes növényzetnek legnagyobb része a természetellenes mesterkelt nevelés folytán elesenevész, elhervad és elpusztul; csak egy csekély százalék marad mégis életben, mely erősebb és ellentállható szívós természeténél fogva a sanyargatást és kényszernevelést kibírja.

Az anyatermészet szerencsére bővelkedvén milliárdnyi magvakban és alanyokban, az ejtett sebeket behegesztvén, a szenvedett veszteségeket csakhamar kiheveri és pótolja.

De a legnemesebb és legdrágább alany — az ember — nem oly könnyen pótolható, különösen hazánkban nem, hol amugy is kevesen vagyunk.

Mi nem lehetünk kozmopoliták, mint az angolok, francziák és németek, kiknek szük lett a hazájuk. Nekünk minden társadalmi és állami intézményt nemzeti alapra kell fektetnünk. Részünkre e nagy világon máshol nincsen hely. Nekünk itt, az ezer éves dicső multu hazában, élnünk és halnunk kell.

Mindnyájan ismerünk egy fölötté érdekes népfajt, melynek kiváltképen a középkorban igen sokat kellett túrnia és szenvednie, egye-

zöny előidézése. De hát még más is, a közoktatás államosításának eszméje is, mely bölcsőjében már nem is szendereg, de végképpen elaludni látszik. Tudom én jól, és nem ámitom magamat azzal, hogy azon fának, melyet a közoktatás államosításának neveznek, érett gyümölcseit meglássam a közel jövőben. Mert hiszen még alig vetettük el a magot, már is visszanyestük annak gyöngye hajlását. De tudom azt is, hogy az ilyen fának felnevelésére hosszú idő, sokszor évtizedek is kellenek; e fának ápolása azonban — azt hiszem — első sorban magának az államkormányzatnak kötelessége. Mutassa meg a kormány, hogyha bár ez idő szerint nem látja is ezélszerűnek a közoktatás államosítását, tekintettel a nemzet anyagi erejére és tekintettel a nemzet kebelében most kielestedt felekezeti feltékenységre, mindamellett ezen eszmének megvalósítását nem téveszti szem elől, sőt annak megvalósítására törekedik, már ez által is üdvös versenyre hívja fel a felekezeteket s megpezdül erre ismét a társadalom ereiben a megaludt vér, (Ugy van! a szélsőbaloldalon) és olyan újabb lendületet, részvetet fog ez kelteni a társadalom köreiben a közoktatás terén, a milyent a 70-es években oly örömmel tapasztaltunk. Mert a társadalom közönyének fentartására semmi sem alkalmasabb, mint a stagnálás; már pedig ezt közoktatásunk ügyének egyik-másik terén letagadni nem lehet. De legyen bármiként, végre is ki kell bontakozni közoktatásunk nyomasztó, neh-z viszonyából a cselekvés terére lépni a passzivitás teréről, és a folytonos kísérletezés helyett egységes tantervet kell megállapítani. (Ugy van balfélt) hogy közoktatásunk, köznevelődésünk az egész vonalon emelkedjék. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ez a magasatos teendő vár Magyarországon kultuszminiszterére az új ezredév kezdetén. T. ház! Én úgy fogtam fel a dolgot, hogy midőn bezárjuk az első ezredévet és belepünk a második ezredévbe, a komoly munkának és az előretörésvésnek kell időnkét fordítanunk: tekintettel nemcsak a mulasztásokra, hanem a megváltozott nemzetiségi és társadalmi viszonyokra. És ebben a munkában legelső hely illeti meg közoktatási és köznevelődési intézményeinket. Ma már láthatjuk, hogy nem a tömegek, nem a nyers, hanem az értelmi fenség biztosítja, valamint az egyeseknek ugy

a nemzeteknek jövőjét is. Ez volt nemzetünk védpajzsa századokon át a bennünket körülözönlő idegen ajku nemzetiségek között, s ebben találjuk meg fölényünk biztosítékát a jövőben is. Nem irigylem, sőt óhajtom a velünk lakó idegen ajku nemzetiségek haladását, művelődését, de abban az irányban, abban a szellemben, mely őket, mint egy és ugyanazon hazának polgárait megilleti. És ezt a szellemet és ezt az irányt fentartani nekünk kell magasabb művelődésünkkel és előhaladásunkkal. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Jaj volna nekünk, ha a vezérszerep kiesne kezünkől, ha ázsiai lustaságba merülünk, elcsap felettünk azonnal a megsemmisülés az enyészet árja, de nem hunyhatok szemem a megváltozott társadalmi viszonyok előtt sem. Azok között az eszmék között ugyanis, melyek legközelebb felmerültek az emberiség életében, reánk nézve egyik legveszedelmesebb eszme, a cosmopolitismus eszméje, melynek jelszava ubi bene, ibi patria Sajos, letagadása ez a haza fogalmának, a haza iránti szeretetnek. (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.) Itt bünteti már magát azoknak felfogása, a kik a hazafias érzés ápolását a nemzeti szellem fejlesztését alárendelt dolognak tekintik közoktatásunk s köznevelődésünk terén, kik idegen eszmék után indulnak, idegen tankönyveket, idegen szellemet majmolnak, nem gondolva vele, hogy az idegen szellem, az idegen intézmények utánzásával, behonosításával igen könnyen úgy járhatunk, mint a majmok a megfogásokra kitétt nyevs eszmákkal belebujva, saját lábukon lépni se tudnak többé. Tudom, hogy egy megindult eszméramlat olyan, mint a hógoly, melyet utjában feltartóztatni nem lehet, de józan észrel védekezhetünk ellene. És ezt a védekezést meg kell kezdenünk már az iskolában, s folytatni köznevelődésünk egész mezéjén. (Igaz. Ugy van a szélsőbaloldalon.) A mi az iskolákat illeti, nagyobb súlyt kellene fektetni a hazafias érzelmek ápolására. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A nemzeti szellem felébresztésére, táplálására; (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon) nagyobb súlyt kellene fektetni arra, hogy iskoláink ne csak tanító, de nevelő intézetek legyenek; nagyobb súlyt kellene fektetni a jellem képzésére, a becsületnek már a zsenge gyermek szívébe való beoltására, fokozatos teletésére. Mert mit ér, ha tudományal teletömjük ifjaink fejét, de szívét üresen

hagyjuk? A nevelési rendszer ezen összehangzatlanágából származnak már azon erkölcsi korrupciók, a melyekkel annyira meg van mérgezve társadalmi életünk, hogy ma már nem is a botrányok és sikkasztások felett esodálkozunk, hanem azon, hogy 24 óra alatt újabb botrány, újabb sikkasztás nem történik. (Igaz Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A tulságos fényűzés-élv- és vagyonhajhásza erősen kifejtett szellemét a jellem és becsület képzése mellett csak a tisztességes munka korlátozza. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ezeknek kellene nagyobb tért nyitni uvelési rendszerünkben, társadalmi és köznevelődési intézményünkben.

T. képviselőház! Nem volt szándékom köznevelődési állapotunk s intézményeink felmutatásához sötétebb színeket használni mint a milyeneket a statisztika kerülhetlen adatai szolgáltatottak. Örömmel fordítom azért meg az éremnek másik oldalát, mely derültbb képet is mutat. Itt is először a statisztikához fordulok, ahoz t. i. mely a tanítói nyugdíj intézet állapotáról beszél. E szerint: nyugdíj. — Tiszta vagyon: 11,118,349 frt bevétel: 1,219,633 frt 48 kr, kiadás 647,715 frt 13 1/2 kr, maradt 571,918 frt 34 1/2 kr, értékpapiroknál 11,872 frt 60 kr, együtt 583,790 frt 94 1/2 kr. És itt, midőn örömmel constatálom a kedvező eredményt, egyszersmind kérem a t. miniszter urat, hogy a nyugdíjintézet alapjára eddig a tanulóktól fejéknént fizetett 15 kros adót, mint a tanügyre nézve hátrányos dolgot méitőztassék eltörölni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) S aztán a mennyiben lehetséges, az arra érdemes tanítóknak magasabb nyugdíjat szabni.

Az érem világos oldalát képezik még, — azok az intézkedések, a melyeket a t. miniszter ur részben megtett, részben kilátásba helyezett. Ilyenek, hogy többet ne mondjak, a földműves iskolák felállítására az ismétlődő iskolák keretében, továbbá a tankönyvek bírálási rendszerének módosítása, a nemzeti szellem, fejlesztése köznevelődésünk egész vonalán, és végül az 1868. XXXIII t.-cz. reviziója, mely közoktatásügyünk egyöntetűsége és magasabb színvonalra emelése szempontjából már-már elodázhatatlanul szükséges. Nem kételkedem a t. miniszter ur őszinte jó akaratában, csak azt kérem és óhajtom, hogy mindezen kilátásba helyezett intézkedések, ne tünnek legyen le az ezred év alkonyával, hanem valósulja-

düli vigasztalást családjá szentélyében keresven és találván.

Csak házi tűzhelye körül érezhetvén jól magát a férfi, nejét és gyermekeit egészen a rajongásig szerette. És mind a mellett — esupa merő szokásból — hálát adott naponta Istenének, hogy határtalan jóságában nem teremté őt — nőnek.

És ezen áhitatos hálaimája változatlanul tartotta fenn magát egészen a mai napig, több mint kétezer év óta.

Ilyen konzervatív hajlamu egyáltalában az emberiség. Önmagától meg nem mozdul. Ha egy hatalmas lökés, egy eget verő hullámcsapás előre nem tolja, ott vesztegel revedezve és álmódzva egy álló helyen, akár egy élet-telen kőszobor.

Bölcsönket képező keletnek e tespedő befolyása alól mai napig sem tudtunk menekülni. Titok és meszeszerű tradíciói egyre zsarnokoskodnak fölöttünk. Még mostanáig sem vetettük le ama sallangos gyermekezipöket, melyekhez, mint ifjúkori emlékekhez, szent kegyelettel ragaszkodunk; habár — megizmosodott lábainkat kegyetlenül szorítva — előrehaladásunkban folyvást meg-megakasztanak.

A kelet fatalisztikus népei még mindig rabszolgáknak tartják a nőket, úgy tekintvén őket, mint valami elkerülhetetlenül szükséges rosszat, melyet kénytelen kelleetlenül kell tűrniök. És ennek az égbekiáltó barbár anachronizmusnak ugyancsak drágán adják meg az árát.

Tudjuk, hogy mivé törpült a hajdan hatalmas Törökország és annak ellentétéül hová emelkedett a szabadon és függetlenül fejlődő Amerika.

Amott Törökországban a házastársak job-bik fele — a nő, — kinek a természet bölcs intenciója szerint a családnak és a társadalmi élet fellendítő lelkének kellene lennie, magas-sos hivatásának, piedestáljáról zordonul letaszítva rabszolgaságra van kárhóztatva; míg emitt a lovagias gondolkozású Amerikában a nemes szabású nő, a szerető hitves és önfel-áldozó anya, képzettség és polgári jogok tekintetében egyenrangú a férfival, tisztelet és jogvédelem tekintetében pedig emezt jóval fölülmulja. Eme két merően ellentétes felfogás közt állanak Európa államai. Minél intelligens-sebb és fejlettebb a mérvadó társadalom, annál inkább megközelíti Amerikát, minél alacsonyabb fokán áll a műveltségnek, annál közelebb áll a hanyatlásnak és fölbomlásnak indult Törökországhoz.

Hazánkban, a szabadelvűség ezer éves országában hála a jobb érzelműek előkelő felfogásának, a nő rég kibontakozván alárendelt kelyzetéből, tenyleg elfoglalja ugy a családban, mint a művelt társadalomban az őt megillető első helyet.

Ámde azért akadnak még mindig egyesek, kiknek téves fogalmi vannak a nő hivatásáról, úgy nyilatkozván róla, nem ugyan mint alárendelt rabszolgáról, hanem mint me-legházi növényről, mint üvegburok alá tartozó nebánsvirágról, vagy ezíra divatbábúról, mely nem más ezéltől, mint a teremtés urának gyönyörködtesére van teremtvé.

Ezen elavult felfogás eszembe juttatja azt a rég elmúlt időt, midőn a kelet bölcsei még azon kérdés fölött töprenkedtek, hogy vajjon van-e a nőnek — lelke?

De az még hagyján. Régen volt. Az idő

meg is felelt rá. De a modern tudomány har-czosai, kik természettanra és phisiológiára tá-maszkodva, koponyákkal és bonczkésccel dol-goznak, azon kérdés felett vitakoznak, hogy vajjon van-e a nőnek tudományos kiképezte-téshez elegendő értelmi képessége? Végre ab-ban állapodtak meg, hogy a nőnek ideg-, agy-és izomrendszere tudományos kutatásokra és művészeti alkotásokra nem elegendő alkalmas médium.

Mondanom sem kell, hogy ezen fontos-kodó diagnózis nem egyéb merev abstrakt elméletnél, melyből a bizonyító erő magva, melyet egyesegyedül az élet és tapasztalat nyujthat, még hiányzik.

Való, hogy a nők eddigelé nem dicsé-kedhetnek korszakalkotó találmányokkal és láng-elméjü írói és művészi alkotásokkal; de elte-kintve attól, hogy ezen tulajdonok a férfiaknál is igen ritkán fordulnak elő — eddig még alkalmat sem adtak a nőnek, hogy lelki erejét kellőképen művelje, ápolja és fejlessze.

Bezárván előle a két legfontosabb műve-lődési eszközt, az iskolát és életet, eltávolítottak tőle mindent, mi szellemi láthatarát a szo-kottnál jobban megvilágítani és kitágítani képes lett volna.

Én erősen meg vagyok győződve arról, hogy a világ a nő értelmi fokát és szellemi határát nem ismeri még, sőt azt merem álli-tani, hogy valamint sikerült megtalálni és fel-ismerni a nő nemes lelkét, szeretetteljes szí-vét és aranyos kedélyét, azonképen sikerülend meglelni a nő kimagasló értelmét is, ha az eddigi nem törődöm rendszerrel szakítva, a nő neveltetését és oktatását komolyabb és széle-sebb alapra fektetjük. (Folyt. köv.)

nah meg a közel jövőben és legyenek újabb ezredévünkben közművelődésünk ragyogó napjai. (Tetszés a szélsőbaloldalon.)

De nem fárasztom tovább a t. ház türelmét. (Halljuk!) Azon pártnak nevében és megbízásából, melyhez tartozni szerencsém van, kijelentem, hogy nem a kormány iránti bizalomból, hanem nemzeti kulturánk, népnevelésünk érdekében, melyért a párt mint eddig úgy ezután is minden áldozatra kész, a közoktatási költségvetést általánosságban elfogadjom. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.)

Ujdonságok.

Cserna Vincze.

1840—1896.

Városunk egész társadalmát gyászba borította aza szomorú hír, mely a kora reggeli órákban terjedt el, hogy a magyar igazság szolgáltatás egének egyik legtisztább fenyű csillaga, Cserna Vincze debreczeni kir. főügyész, huzamosabb gyengélkedés után ma virradóra meghalt.

Az ő ideális igazságszeretete, nemes jelleme, puritán kalvinista gondolkodásmódja főlebe emelték őt a politikai és társadalmi elmenteknek s minden részről és minden tekintetben föltétlen tiszt-let koszorújával öveztek érdemes fejét.

Hogy a magyar igazságszolgáltatás ügye mit vesztett benne, annak megítélésére nem tartjuk magunkat illetékeseknek. De annál nagyobb fájdalommal érezzük azt a szinte pótolhatatlan veszteséget, amely elhunytában helyi társadalmunkat sujtotta.

Tiszteő érzésünk igaz virágaiból font koszorunkat helyezük ezennel a nagy halott koporsójára s magunk elé vigasztalásul az ő életének nagy jelszavát írjuk:

•Sol justitiae illustratio!

A megboldogult főügyész halála nemcsak a magyar judikaturára, hanem a szépirodalomra is nagy veszteséget jelent. A debreczeni Csokonai-körnek megalakulása óta oszlopos tagja volt.

Mint elbeszélő új csapáson járva zamatos, magyar nyelvezetével, történeteinek egyszerű bájával ejtette meg az olvasó szívét. A hatás közvetlen volt, s az olvasó gyönyörrel olvasta könyvét, melyet akár hányszor olvasott is keresztül, mindig talált benne valami újat, szépet.

Páratlan szorgalommal és végtelen munkakedvvel osztotta meg idejét Hivatalát a szó legnemesb értelmében töltte be. Hivatalnokai-val szemben szigorú, de igazságos volt; megkövetelte tőlük, hogy pontosak és lelkiismeretesek legyenek minden tekintetben. Szerették is hivatalnokai, kikhez atyai jóindulattal viseltetett.

Életrajzi adatait e következőkben adjuk: Udvardi Cserna Vincze előkelő köznemesi családból született 1840. november 14-én. Gymanasiumi tanulmányait Székesfehérváron végezte. A jogot a budapesti egyetemen hallgatta. Mint jogtudor 1867-ben Fehérvármegye aljegyzője lett, majd 1871-ben, midőn az igazságszolgáltatást külön választották a közigazgatástól, az ügyészséghez helyeztetett át. 1887. Budapesten főügyész helyettes lett, majd 1891-ben kir. főügyészségnek decentralizálása-akor a debreczeni főügyészség élére állított főügyésznek. Működése megoszlott a jogtudományi és szépirodalmi téren. Mind a „kettőt“ nagy tudással, s kitűnő sikerrel kultiválta. Jogi munkái a következők: A magyar büntető törvénykönyv a büntetésekről. (Kézikönyv bírák, ügyészek, ügyvédnek stb. számára, Székesfehérvár 1880.) A magyar büntető törvénykönyv a kihágásokról (Veszprém II. kiadás 1881.) Az

1881. évi XXXVII. törvényzikk a magyar büntető törvénykönyv életbe léptetéséről, (Veszprém 1880. II. kiadás.) A szépirodalomban Udvardy Vincze néven írt, „Dicsőség és szerelem“ — czimű 1865-ben adott ki Pesten két kötet elbeszélést.

Testvéröccse udvardi Cserna Géza bátyja gyöngéd lelkével bírt. Két évvel (1842. márczius 24-én született) fiatalabb volt nála. Mint jó nevű költő ismeretes Udvardy Géza név alatt. »Költemények« és »Őszi lombok« czim alatt két kötet verse jelent Székesfehérváron, az első kötet 1867-ben, a második pedig 1875-ben.

A megboldogult főügyész a legutóbbi ideig rendkívül munkabíró ember volt, s csak a f. év januárjában betegedett meg. Meghülés következtében tüdőgyuladást kapott.

Bármily súlyos volt is betegsége, még orvosai sem sejtették, hogy ilyen hamar következzék be a katasztrófa.

Még a mult hét elején azt hitték, hogy javulás állott be, midőn váratlanul a tüdőgyuladashoz agylob is járult. Ezzel betegsége a legrosszabbra fordult. Ereje rohamosan csökkent s már vasárnap este beállott az agónia s virradóra meghalt.

A debreczeni kir. Tábla, a kir. törvényszék épületeire már a reggeli órákban kitűzték a gyászlobogót.

A gyászhir hamar elterjedt s általános igaz részvétet keltett az elhunytak családjá iránt.

Holnap temetik a puritán jellemű főügyészt, ki saját maga készítette el már a gyászjelentését s határozott kívánsága szerint a közkörház halottas kamarájában helyezték ravatalra, s holnap ugyanonnan temetik is.

A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki:

A. B. F. R. A. Cserna Vinczéné szül. Réh Eleonora ugy maga, mint egyetlen leánya Karolin férj. Fabry Sándorné, Veje Fabry Sándor és kis unokái Eleonora és Sándorka nevében is fájdalommal tudatja a férjnek, apának, ipának illetve nagyapának Udvardi Cserna Vincze debreczeni kir. főügyésznek életének 56-ik, házasságának 28-ik, közzolgáltatának 29-ik évében, az alulirt napon este 9 órakor bekövetkezett elhunytát. A boldogultnak hült tetemei, önmaga által rendelt szigorú egyszerűséggel folyó hó 11-ik napján d. u. 4 órakor fogtak rövid ima után a közkörházi halottas kamarából a Kossuth-utcai temetőben végső nyugvóhelyökre szállíttatni. — Debreczen, február 9. Áldás emlékezetén! A debreczeni kir. tabla külön gyászjelentést adott ki.

A helybeli kir. főügyészség, a kir. tabla, a kir. törvényszék, a járásbírószág testületileg vesz részt a megboldogult főügyész temetésén, képviselve lesz a városi és megyei hatóság, a Csokonai-kör, s az ügyvédi kamara, s a többi köz- és magán hivatalok.

A ravatalra már eddig is számtalan koszoru érkezett s még egyre érkeznek.

Mitrovics Gyula meghívása. Az a küldöttség a mely az esperes által kiadott consensust megvitte nagytiszteletű Mitrovics Gyula urnak, pénteken délben érkezett meg Sárospatakra. Rögtön a megérkezés után szeretet lelkipásztorunk lakására sietett a küldöttség, melyet Somogyi Pál tanítóképezdei tanár vezetett s a következő tagokból állott: Dicsőfy József ev. ref. lelkész, Joóls van egyházkerületi középiskolai felügyelő, Dr. Öreg János akadémiai tanár, ki Tóth Samuel egyházkerületi főjegyzőt helyettesítette, K. Kiss József főiskolai tanár, ki pedig Szina y Gyula országgyűlési képviselőt helyettesítette, L. Nagy Bálint, Némethy Sándor és Harangi Sándor, az ev. ref. presbyterium tagjai. A küldöttség nevében Somogyi Pál üdvözölte Mitrovics Gyulát és tolmácsolta azt a forró szeretetet s ragaszkodást, melylyel iránta a debreczeni ev. ref. egyház hívei viseltetnek s kérte állásának

mielőbbi elfoglalására, mit otthon oly nebezden várnak. A lelkes hangu üdvöző beszéd után Dicsőfy József lelkész átnyújtotta a meghívó levelet, mire Mitrovics Gyula válaszolt a meghívásra gyönyörű beszédben. A küldöttség tagjai el voltak ragadtatva attól a remek beszédől, a melyben Mitrovics Gyula meleg szavakkal mondott köszönetet a debreczeni ev. ref. egyház híveinek megválasztástért és kijelentette, hogy mihielyt a sárospataki ev. ref. theologiai akadémián megkezdett előadásait berekeszti és a tiszáninnen ev. ref. egyházkerület főjegyzőségével járó teendőit elintézi, azonnal jön Debreczenbe, a határidőt pontosan nem állapította meg, azonban jövelele valószínűleg még e hó végével, de a jövő hónapban mindenesetre meg fog történni. A küldöttség tagjai szombaton este érkeztek vissza a kedvező hírrel.

* **A mi bálunk.** A szabadelvű pártnak nincsen bálózó kedve. Évek óta szünetel már a helybeli szabadelvűek mulatsága. Ezen nincs is mit csodálkoznunk. A szegény vidéki szabadelvű szavazó-gépeknek nem igen lehet kedvük az öröme, hisz az »öreg« odafent temerdekek sok galibát csinálnak, a mi a szegény magyar embert, még akkor is busítja, ha »múszáj«-ból »szabad« elvű. Annál vigabb a hangulat a függetlenségi és 48-as pártban. A mult hó 18-án rendezett körbál még mindig a legkedvesebb emlékei közé tartozik a mi közönségünknek. A héten pedig már a »párt« báljára készül Debreczennek minden jobb módú családja. A »párt« bálja még a »körnél« is fényesebb sikerünek ígérkezik. A mi bálunk érdekességét emeli az a körülmény is, hogy az országgyűlési függetlenségi és 48-as párti képviselők közül többen helyezték kiltásba lejövetelüket. Rajtuk kívül még egy rendkívül érdekes vendége lesz a mi bálunknak, olyan ember, a kinek minden magyar ember adása és lekötöztetije. **Dr. Basso Arnoux**, Kossuth Lajosnak volt házi orvosa, a ki a magyar nép atyjának életét az ő kiváló tudományával és világhírű gyógykezelésével évekkel hosszabbította meg. f. hó 14-én délután tisztán abból a czélből érkezik városunkba, hogy Debreczen városának romlatlan lelkü polgárságával megismerkedhessék s e czélből részt vesz a mi bálunkon. Hisszük, hogy ez egy okkal több lesz arra, hogy pártunknak élékősegei minel nagyobb számmal vegyenek részt a szombati magyaros mulatságon. A bálra különben már szét is küldötte a meghívókat a rendezőség s a kik tévedésből nem kaptak volna, sziveskedjenek eziránt vagy szerkesztőségünkhöz (Piac utca. 1827 sz. a. Csanak-ház), vagy pedig a függetlenségi kör helyiségébe fordulni.

* **Rendkívüli közgyűlés.** A legközelebb f. hó 7-én tartott rendkívüli bizottsági közgyűlés alkalmával az építendő cs. és kir. lovasági laktanyához szükséges ingatlanok megszerzése iránt a névszerinti szavazás — a biztagok kevés száma miatt — megejthető nem lévén, ez ügyben a névszerinti szavazás a f. hó 19-én szerdán d. e. 10 órakor a város-háza nagytanácstermében tartandó rendkívüli bizottsági közgyűlésen fog megejteni s ez a közgyűlési tanácskozási ügyrend 2-ik §-a értelmében ezennel közhírré tétetik. **Városi tanács.**

Elmaradt választmányi gyűlés. A gazdasági egyesület választmányának tegnapi hirdetett választmányi ülése — közbejött akadályok miatt — elmaradt. A választmányi ülés a gazdasági egyesület közgyűlésével együtt f. hó 16-án tartatik meg a gazdasági intézet helyiségében.

* **Adományozás az 1848-49-es öreg honvédeknek.** Nagyságos Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester úrtól folyó évi február 2-án a honvédegyelet részére 12 frt összeget midőn átvettem, e kegyes adományért ugy az öreg honvédek, valamint a magam részéről is hálás köszönetemet nyilvánítani el nem mulaszthatom. Dr. Hegedűs Pál honvédegyeleti elnök.

* **Gazdaközönségünk figyelmébe.** A fedezetésre alkalmas lovak kiválasztása tegnap történt meg a ménlőtelepen. Négy tiszta nóniust és egy félvér angol ménlovat választottak ki. Miután pedig a gazdaközönség régi óhaja már az, hogy arab vérű ménlő is alkalmaztassék a fedezésre, a gazdasági egyesület saját pénztára terhére a bábolnai állam ménesből mintegy 400 forintért kibérelt egy Aboján nevű, elsőrendű arab ménlovat, amelynek fedezetési díja a gazdasági egyesület tagjainak öt forint, másnak 6 forint. Az esetleges hiányt a gazdasági egyesület fogja megteríteni az állami méneknek.

* **Az adózók érdekében.** Saját érdekében figyelmeztetnek mindazon adót fizetők, kik a városi adóügy osztálytól bármilyen valómási ívet kaptak, azokat kitöltve legkésőbb f. hó 15-ig a városi adókövető hivatalba bekiüldeni el ne mulasszák, mert ellenkező esetben adójuk hivatalból fog megállapítani. Debreczen, 1896 február 9. Debreczen sz. kir. város adóügyosztálya.

* **Rendelet a mézárásoknak.** Debreczen szab. kir. város törvényhatóságának 1894 évi február hó 22-én alkotott, és 1894. évi augusztus hó 1-én életbe lépett helyhatósági szabályrendeletnek a husmérésről szóló 32-ik §-a intézkedési szerinti, a mézárások és borjühumérók kötelesek árulohelyiségeiken czéjüköt kifüggeszteni, a husárakat pedig kilogrammonként olvashatólag kiírni, illetve kifüggesztve tartani. Ennélfogva felhívom az összes mézárások és borjühumérók hogy ezen szabályrendelet intézkedéseinek általában, de különösen czéjükötnek haladéktalan kifüggesztése és a husáraknak kilogrammonként külön-tett megjelölése által azonnal eleget tenni el ne mulasszák. A husárak kis táblákon olvashatólag és szembeutónólag, az eladási helyeken minden eladó által, minden eladási napon kifüggesztve tartandók. A szabályrendelet ellen vétő mézárások és borjühumérók 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel fognak sújtatni. Miről ugy az érdekelt huselárusítók mihez tartás végett, mint a nagy közönség tájékozásul ezenelértesítetnek. A városi tanács.

* **Megszökött hetes.** Szikszay Gyula fűrdőtulajdonos vendéglőjében volt alkalmazva Mihálsky Antal hetes. Becsületes embernek ismerték mindig úgy, hogy nagyobb összegeket is a kezére bízhattak. Tegnapelőtt kölcsönként egyik társától 3 forintot másnapig. Amikor ez a kölcsönt visszakövetelte azt mondta, hogy azonnal hozza, csak egy kicsit kimegy, de bizony máig is várhatja a hitelezője mert úgy a mint volt megszökött. A rendőrség kiadta ellene az elfogatási parancsot de mindaddig sikertelenül köröztek. Különben alacsony szőke ember, kávészínű koczka nadrág volt rajta és ismertető jele, hogy nagyon rosszul beszél magyarul.

* **Megei bizottsági ülések.** A vármegyei közigazgatási bizottság a mai délelőtti tartotta meg rends havi ülést. A gyűlésen folyó ügyeket intéztek el. Az állandó választmány szintén ma délután három órakor tartja meg rendes ülést.

* **Halálozások.** Özv. polgár Végli Mihályné, született Tóth Sára asszony folyó hó 8-án esteli 9 órakor, életének 77-ik, özvegyiségének 12-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése a n.-hatvan-u. 1506. számú háztól az ev. ref. nagytemplomban tartandó gyászszertartás után a hatvanutcai temetőben lesz. — Polgár Id. Miksa Ferencz városi bizottsági tag folyó hó 8-án esteli 9 órakor életének 68-ik, boldog házasságának 47-ik évében, 4 havi, különösebben pedig 8 napi súlyos

szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 10-én, hétfőn délután 2 órakor fognak Nagy-Mester-utca 1243-ik számú háztól az ev. ref. kistemplomban tartandó gyászszertartás után a Hátvan-utcai temetőben lesz. Az elhunytat neje, családja és a nagyszámú rokonság siratja.

* **A fogyasztási és italadók bekezelésére** vonatkozó törvény által a bejelentések határideje április hó 1-től szeptember hó 30 ig reggel 5 órától esteli 9 óráig, a többi hónapokban pedig reggel 7 órától esteli 7 óráig állapítottán meg, — hogy az adóköteles felek ezen bejelentési kötelezettségüknek eleget tessenek, a városi tanács által közhírré tétetik, hogy a bejelentések a hivatali órák alatt, azaz reggeli 8—12-ig és d. u. 2—6 óráig a város által a fogyasztási és italadók bekezelésére szervezet: hivatalban Piac-utca 1824. sz. sz. a szóbelileg eszközölhetők; ezen időn kívül a törvényben előirt fent jelzett időkből a bejelentések a fogyasztási és italadók bekezelésével megbízott Papp László ur Kossuth-utca 2598. sz. a lakárán eszközölendők még pedig, hogy netáni panaszok felne merülhessenek, e bejelentések írásban teendők meg. A városi tanács.

* **Eljegyzés.** Molnár Károly helybeli fiatal fűszerkereskedő eljegyezte Bihari István köztisztviselőt álló polgártársunk kedves leányát, Erzsikét.

* **Szociálisták kongresszusa.** Az országos szociáldemokrata párt, nemrégiben foglalkozott azzal az eszmével, hogy Debreczenbe hívja össze a földművesek országos kongresszusát. Most azonban, ugy hírlik, hogy eme szándékuk hajótörést szenvedett, mivel a kongresszus végrehajtó bizottsága. Debreczen mellőzéseivel a fővárosba hívja össze a folyó évre tervezett kongresszust. — A debreczeni szociálisták, nagyon megnehezítették e mellőzést és kiléptek a végrehajtó bizottságból. Így tehát valószínűleg a szociálista kongresszusból semmi sem lesz.

* **Jóváhagyott közgyűlési határozatok.** A belügyminiszter ma érkezett leirataiban jóváhagyta a városi közgyűlésnek azt a határozatát, a melylyel a II. orsz. és egyetemes kongresszus költségeire 50 frtot szavazott meg. Jóváhagyta továbbá a mezőcsanak téli ruhával való ellátására vonatkozó közgyűlési határozatot is.

* **A veres-kereszt-egylet bálja.** A veres-kereszt-egylet debreczeni fiókja szombaton este tartotta bálját a Bika-szálló dísztermében, melyet ez alkalomra fényesen felszítették. A jelenlők közül következők neveket sikerült feljegyezni: Asszonyok: Jekelfalussy ezredesné, Görgy ezredesné, Drauzenz alezredesné, Biró ezredesné, Berger Jenőné, Dobos alezredesné, Abraham Lászlóné, Nyiri alezredesné, Sz. Szabó Józsefné, Kardos Lászlóné, Sárváry Gyuláné, Szigmeth Károlyné, Wurmb alezredesné, Berger Henrikné, Szinay Gyuláné, Szakmáry Eleménné, Varga Ferencz, Antal századosné, Szabó Kalmánné, Vecsev Zoltánné, Eötvös K. Lajos, Czéjely Istvánné, Szegeő Istvánné, Tóth Aurélné, Visky Károlyné, Bruckner Ernőné. Leányok: Degenfeld Anna gr., Szinay Erzsike, Görgy Terike, Antal Margit és Böske, Szegeő nővérek, Wurmb Adél, Sárváry Adél, Szabó Irénke, Berger Hariska, Varga Irénke, Kardos Ilona, Tóby Pepi, Czéjely Vilma. Bajnóczy Veléria, Nagy Ilonka, Horváth Mariska, Abraham Irma, Sz. Szabó Leuke, Mayer Olga, Menninger Ida, Visky Adél, Tarbay Mariska, Eötvös Flóra. A tánc a legvidámabb hangulatban későn benyult a hajnali órákba.

Táviratok,

Országgyűlés.

Budapest február 10.

Elnök: Teleszky István.
Ülés kezdete délelőtt tíz órakor.
Jegyzők: Illyés Bálint, Schober Ernő, Perczel Béni.
A kormány részéről jelen vannak Bánffy Dezső, Wlassics Gyula Dániel Ernő.
A szombati ülés jegyzőkönyvének felol-

vasása és hitelesítése után a napirend szerint folytatták a közoktatásügyi költségvetés részletes tárgyalását. A költségvetés mellett való szótára Papp Géza és Smialovszky Valér, ellene pedig Molnár Józsiás, Kovács Albert, Apponyi Albert gróf, Zelenyák János, Sima Ferencz, Hévízy János, Batthányi Tivadar gróf voltak feljegyezve.

A mai ülés első szónoka Smialovszky Valér volt, ki miután az elnök bejelentette Daniél Pál országgyűlési képviselővé történt megválasztását a kultuszbudget mellett szólalt fel.

Utána Molnár Józsiás tette meg észrevételeit, mire Papp Géza felelt, Kovács Albert beszéde után Apponyi Albert gr. s különösen behatóan foglalkozott Pulszky Károly ügyeivel. Szemére lobbantotta a Werkerle kormánynak, hogy már lemondása után, midőn csak ideiglenesen vezette a kormány ügyeit, jóváhagyta Pulszkyknak kétszáznegy-ezer frtnyi túlkölvetéseit. — Szemére lobbantotta Wlassicsnak, hogy a legutolsó száztizenöt ezer forintot Pulszkyra bízta bor meg volt győződve túlköltekezési hajlamáról, sőt a túlköltekezésekről a Háznak jelentést sem tettek. Az országos bizottságnak nem volt joga a képviselőház tudta nélkül kiutalványozni, de konstalálta azt is, hogy Pulszky első 167.000 frtot hat hónappal előbb kapta meg, mint azt a bizottság kiutalványozta.

A képviselőház általános tetszése közben követeli a parlamenti bizottság kiküldését, mely az összes ténykörülményeket feridi. (Általános tetszés és taps: balról.)

Bánffy a baloldal ellenmondása közben kijelenti, hogy napról-napra keressük a botrány okát (Óriási zaj balról.)

Teleszky István elnök, ki Szilágyi helyett az elnöki széklet elfoglalta, hevesen csenget, s egyeseket rendreutasít, mire Heintler Lajos Hojsy Pál és Polonyi Andor dörögik a jobboldal felé! Gyalázatos beszéd! Be kell csuknia a székletet!

A rend nagy nehezen áll helyre, mire Bánffy előadja a dolgokat s az ellenzék tiltakozása közben kijelenti, hogy kiküldött egy hatvan tagú országos bizottságot. — A kormány így fogta fel, s ezért adatott a kormány mellé, — hogy az ezredévi kiállításra a költségek tekintetében is határozzon a nélkül, hogy a kormány a Háznak esetről-esetre jelentést tenne. Beszélt a többi millenáris emlékekről is.

Nem arról van szó! kiállították a szélső baloldaltól.

Kijelenti a kormánynök, hogy a parlamenti bizottság kiküldése teljesen felesleges. (Nagy zaj balról.) Szerinte a kormányt nem érheti vád amiatt, mert minden elővigyázati rendszert megtett (Jobboldal tomb l.)

Draukulics Pál; Gyalázatos beszéd. Orgazda! (Óriási zaj.)

Wlassics kijelenti, miután több nyugták vételekről nem találtak, megtette Pulszky ellen a bünvádi feljelentést hivatalból. (Helyeslés.)

A kultuszminiszter ezután még részletesen nyilatkozott Pulszky vásárlásairól, mire az ülés két óra után véget ért.

A holnapi ülés.

Budapest, febr. 10. A Debr. ered. táv. A képviselőház holnapi ülésében folytatja a közoktatásügyi budget részletes tárgyalását. A hangulat rendkívüli izgatott. A holnapi ülésén **Eötvös Károly a kormány vád alá helyezését fogja indítványozni.**

A kiegyezés megakadása.

Budapest, febr. 10. (A Debreczen. ered. táv.) A Politikai Ertesítő következőket jelenti: A kiegyezés megakadásáról több féle verzió kering a sajtóban. A szabadelvű párt vezető köreiből a jelen helyzetet igen súlyosnak itélik, mert a kormánynak szizifusi munkát kell végeznie, ha a programját komolyan akarja venni. E program 3 főrészből áll:

millenniumi puafikáció és kiegyezés. Ily körülmények között újra felül kerekedik épp a szabadelvű párt köreiben az a határozott óhaj, hogy a Bánffy kormány politikailag és erkölcsileg egyaránt kénytelen lévén önmagát megerősíteni: csinálja meg a koalíciót a kiegyezési alapon álló pártokkal. Mint értesülünk, maga Bánffy is már több ízben kifejezte, hogy a jelenlegi epokális időpontban, a mikor minden változás és rázkódtatástól óvakodni hazafias kötelesség: legfontosabb a parlament belső kiegyezése és hazafias szolidaritása.

A magyar kereskedelmi csarnok jubileuma.

Budapest, febr. 10. (A Debreczen ered. táv.) A magyar kereskedelmi csarnok vasárnap d. e. tartotta meg 25 éves fenállása alkalmából jubilaris közgyűlést, melyen a csarnok tagjai s az előkelő vendégek nagy számmal jelentek meg, száma mintegy 500-an. A vendégek közt volt Bánffy miniszterelnök és Dániel keresk. miniszter ir. A minisztereket és vendégeket Jellinek Henrik elnök üdvözölte, erre Dániel miniszter felelt, kijelentvén, hogy a keresk. csarnok működésének elismerésül jöttek el az ünnepre. Még Bujánovich Sándor orsz. képviselő és Ráth főpolgármester beszélt, aztán a jubilaris előadások következtek. Este fényes bankett fejezte be az ünnepségeket.

Miletits ünnepélyek.

Budapest, febr. 10. (A Debreczen ered. táv.) Az ósz agitátor, az elmebeteg Miletits 70 éves jubileumának megünneplésére nagyban folynak az előkészületek. Bár Miletits Szilárd tiltakozott az ellen, hogy atyjának anyagi felsegélyezésére gyűjtést indítsanak, amennyiben ő — mint mondta — ismeri gyermeki kötelességét s ő akar gondoskodni atyjáról, a „Zasztava” által szervezett „Bratszivo” részvénytársaság s magának a Zasztavának vezérémberei minden erejükből azon vannak, hogy Miletits ünnepeltetése minél fényesebben s minél szélesebb körben történjen meg. Minthogy pedig a Zasztava és Branik közt megkísérlett békeltetés nem sikerült s e miatt a Branikisták teljesen kivonták magukat a tervezett ünnepeltetésből, így az egész rendezés és agitáció a kezdeményezőknél maradt. Eddig már mintegy száz testület (hitközségek, dalárdák, olvasókörök stb.) jegyzett elő részvényeket, a melyeket javarészen már ki is fizettek. A Bratavo részvényt. javár több helyütt hangversenyeket, táncmulatságokat rendeztek. Ezek közül a szerbiai irridentizmusnak legfényesebb tanúságát a belgrádi egyetemi ifjuságnak estélye fogja adni, melyen Giga Gersits és Gyorgyevits Jován — Miletits volt iskolatársai — beszédet mondanak s melyen az összes belgrádi dalárda és közreműködők egy-egy énekkel. Felolvassák meg az estélyen Miletitsnek a magyar képviselőházban mondott egyes beszédét s elszavalják Zmaj Jován Ivánovitsnak kiszabadulása alkalmára szerzett költeményét. A befolyó tiszta jövedelmet a „Bratszivo” részvénytársaság javára fordítják. A rendezendő ünnepélyre D. Pacir és Drubek Hugó, a szerb nemzeti színház karmestere, egy-egy új darabot komponált, melyet Bratszivo adott ki, melynek költségére ismeretlen szerzőtől egy röpirat is megjelent Miletits jubileumára: „Képek Miletits életéből és működéséből” cz. alatt. Ezekon kívül a napokban áruba bocsátják Miletitsnek életnagysága sokszorosított arcképeit, melyek Becsben készülnek. Mindezek mellett is a mérsékelt elemek most is azon vannak, hogy az ünnepeltetés át ne lépje a kellő korlátokat, nehogy így oka legyen esetleg a kormánynak a beavatkozására.

A román kormány rekonstrukciója.

Bukarest, február 10. A Debr. ered. táv. Parlamenti körökben biztosra veszik, hogy a költségvetés befejezése után, ami körülbelül márczius végére várható, a parlament ülészakát be fogják zárni és akkor rekonstruálják a kabinetet. — Stolojan, mint belügyminiszter, Aurelian pedig, mint földmívelésügyi miniszter

lépnének a kabinetbe; Palladi visszavonulna, Gianit pedig a kamara elnökévé választanák meg. Más verzió szerint a mostani pénzügyminiszter: Kantakucimó vállalná el a belügyi tárczát, helyébe pedig az állami monopóliumok vezérigazgatóját: Fake Protopopaskut neveznék ki. Sturza miniszterelnök ilyképen reményli elérhetőnek a kabinet egyöntetű akcióképességét.

A bolgár fejedelem elutazása.

Bpest, február 10. (A Debreczen eredeti távirata.) Stoilov itt időzése és Oroszországnak félreismerhetlen közélése Bulgáriához, előtérbe állította Ferdinand fejedelem elismerésének kérdését. A porta és különösen a szultán elvileg nem ellenzik a fejedelem elismerését, a polgár miniszterelnökkel való értekezések közben azonban rámutattak ama nehézségekre, melyek Kelet-Rumélia függő helyzete miatt utját állják a fejedelem elismerésének. Battenberg Sándor fejedelem ugyan annak idején „Kelet-Sumélia élethosszaglin való főkormányzója” czímet kapta, de a szultán nem hajlandó az 1885-ik puccsot minden következményeivel együtt, mint definitívumot elfogadni. A portán különben határozottan számítanak rá, hogy Ferdinand fejedelem legközelebb Konstantinápolyba jön.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6—7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3—6 óráig.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11—12 óráig.

Muzeum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10—12-ig.

A Gönczy-egyesület „Othona” a keresk. akadémia palotájában

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:

Hétfőn) 11—12 óráig.

Csütörtökön)

Kedden)

Szerdán) 9—11 óráig.

Pénteken)

Szombaton)

Délután:

Minden hétköznap) 2—5 óráig.

Vasárnap délelőtt) 9—12 óráig.

Február 15. A függetlenségi és 48-as párt bálja a „Korona” — disztremében.

Február 15. A jogász és tisztviselőikör táncvigalma a Bikában.

Február 18. Az ág. ev. filléregylet theaestélye a Bikában.

Márczius 31. Debreczen város bálja a Bikában.

Sz. Dávid Istvánnál zene-estély: Vasárnap Veres Tóni, kedden Rácz Károly és pénteken Magyarfi testvérek

A debreczeni kir. járásbírószág szóbeli kereseteket, kérelmeket s nyilatkozatokat felvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

A kir. törvényszágnál jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

Színház és zene.

Velencei kalmár. Élvezetes schakespearei estet nyújtott a jelen volt kevés számú közönségnek szombaton este színtársulatunk. Shakespeare világhírű darabjait ritkán jut osztályrészünkül láthatni s a szombaton este hirtelen előrúgott „Velencei kalmár” előadása elé örömmel néztünk.

Őszintén megvalljuk, hogy mi biztunk Sándor Emilben, Schylock személyesítőjében, mert volt alkalmunk öt 3 év alatt annyira megismerni és tapasztaltuk többször azt, hogy tehetsége, alakító képessége van és képes kitűnően játszani és nagyot produkálni is, ha akar.

A várt eredményben nem csalódtunk, Sándor Emil csakugyan reményen felül alakította Schylockot, hüen alakította elénk Shakespeare egyik legsikerültebb alakját. És Sándor Eminek ez alakítását látva, kétszere-

sen kell bosszankodnunk azon hanyagságon, mely az öt jáékán hosszú három éven keresztül végig vonult, holott ime bebizonyította, hogy öt szépet és jót is produkálhatott volna, csak akarnia kellett volna.

Különösen hüen jellemezte a gyermeke után, aggódó és a kincs után sóvárgó zsigori zsidót s a III-ik felvonásban hüen tükrözte vissza Schylock lelkeiben végbemenő változásokat, mikor leányának pazarlásait és Antonió hajójának elsüllyedéséről vesz hírt. Ezen jelenet volt a legsikerültebb, melyért nyílt színen is megtapsolták.

Az V-ik felvonásbeli törvényszéki jelenet azonban már nem volt oly sikeres, mert ugy alakító ereje, mint hangja meg örött. Általában véve azonban tetszett a publikumnak és sok tapsot is kapott, mi bennünk pedig megerősítette azon jó véleményyt, melylyel iránta mindig voltunk.

A többi szereplők is igyekeztek. Tapoczay (Gratiano), Hevessy (Antonio), Klenovics (Babartiano) és Nyilassy (Schylock szolgálja) igen jók voltak.

A bányamester. Zeller operettje tegnap zsufolt ház előtt került színre, minek oka az volt, hogy B. Ruzsinszky Ilona, színtársulatunk gyönyörű hangu pacsirtája, hosszú távollét után ez este lépett újra színpadra. Sokáig és nehezen kellett öt nélkülözniünk s bizony öt hallva, szinte el sem tudjuk képzelni, hogy milyen is lehetett a mi operetta társulatunk öt nélküle. Ujra hallhattuk tehát Ruzsinszkyt, ki idejöttökör egy felléptével frappirozta a közönséget és rövid idő alatt a debreczeni publikum szívébe lopta magát.

Ünnepélyes volt a tegnapi fogadtatás. Ünnepelte minden ismerőse, tisztelői, jó barátai. Mikor a színpadra lépett, hatalmas tapsvihar üdvözölte, a színörpadlásról gyönyörű babékoszoru hullott lábai elé, az orchesterből két remek virágkosarat nyújtottak fel neki, a kulisszák közül pedig egy kis fehér ruhás leány lépett elő és adta át tisztelőinek díszes ajándékát az ezüstkoszort, melyről már lapunkban megemlékeztünk. A nagy meglepetéstől reszketeg hangon adta elő az első számot, oly annyira hatott reá e nem várt fogadtatás.

B. Ruzsinszky Ilona az este Fichte nán grófkisasszony szerepben ragyogtatta művészetét s gyönyörű hangja mísem változott azóta, mióta utolszor láttuk öt a színpadon. Söt sokkal csöngőbb, erőteljesebb lett, a minék mi és a nagyközönség egyaránt csak örvendünk.

Minden felvonás után számtalanszor hívták a lámpák elé az ünnepelt művésznőt, ki lehetővé tette, hogy jó operette előadásokat láthassunk a debreczeni színpadon.

Németh János (Roderik herceg) az este is kitűnő volt, szépen énekelt, valamint Gallya s s Paula is Nelly szerepében.

Hadaya a czimszerepben aratott sikert, a mulattató részt pedig Krémer (Zuvack), Nyilassy (Tsida) és Püspök (Duse) szolgáltatták.

Irodalom és művészet.

Röntgen fotografiái. Röntgen találmányáról beszél ma az egész világ. Érdekes felvilágosító cikket olvasunk az Ország-Világ legutóbbi számában erről a találmányról s ott találjuk Röntgen arcképét is. Igen érdekes képek Budapest különböző czimerei, a melyekhez dr. Toldy László irt szakavatott cikket. Költeményt és novellát irtak ezenkívül ebbe a számba Adorján Sándor, dr. Falk Zsigmond, Rokokó, Németh Ödön, Téglás Gábor, Justh Béla, Szarvas Mariska, Várady Gábor stb. Az Ország-Világ előfizetése negyedévre két forint; mutatványszámokat ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest V. Hold utca 7. sz.)

Ezredévi kiállításunk.

Sorozás a kiállításon. Élénk, mozgalmas eleven élet van most napról-napra a kiállítás igazgatóságai épületében. A felügyelőket, felgyázókat, öröket alkalmazták, s ezt az

alkalmazást egy külön, majdnem a katonáknál szokás módra működő sorozó bizottság végzi. Hogy hány ember folyamodott alkalmazásért a kiállításához, azt könnyen elképzelheti bárki, aki tudja, hogy egy-egy irnoki állásra is nehány száz ember szokott pályázni, köztük ügyvédek, orvosok, professzorok. A kiállításához, mióta készülődik, minden isten adta napon százzámra érkeztek a folyamodványok, s vaskos kötetet tesz ki az álláskeresők egyszerű névjegyzéke magában is, 350 őri és felvigyázói állásra hatezernél többen pályáztak, s ezek közül a pályázók közül valogatják ki a sorozó bizottságban az alkalmazandókat. A bizottság munkáit maga az igazgató vezeti, aki minden napra körülbelül százpályázót hivat be, és sorra a bizottság elé csitálja őket. Itt mindenkinek előtte megnézik az írásait, kitudakolják a viselt dolgait, kiösmérik az intelligenciáját, s nagy gondossággal figyelik meg a külső alakját is, mert csakis rokonszenves megjelenésű, intelligens, kellemes arcú, jó képű és jó modorn emberek alkalmazhat az igazgatóság arra, hogy a nagyközönségnek az egyes csarnokokban felvilágosításokat adjanak, s diszes egyenruhában a rendes tisztaságra és biztosságra felügyeljenek. A felvigyázóktól és felügyelőktől persze még nagyobb intelligenciát követelnek meg, s idegen nyelvek ösméretét is. A becsülták és bizottság elé állítottak közül ily modon alig minden harmadik ember válik be. Csudálatos, hogy nők sokkal nagyobb számban pályáztak állásokért, mint a férfiak. Az igazgatóság, miután a jegykezelést nem végzi, mindössze 10—15 elárusítónői állást tölt be, ezeket is csak abban az esetben ha a sorsjegyelárusítást nem köti egybe a jegyelárusítással. S erre a 10—15 női állásra, amely még teljesen illuzórius, már eddig is 1500-nál több pályázat érkezett be. Persze a női pályázókat már nem állítják sorozó bizottság elé, csak legfeljebb a kiszemeltek arcképet kérik be.

A millenniumi versenytér. Az országos sportbizottság legutóbb tartott ülésében határoztak a millenniumi versenytér építése ügyében. — Olyan versenytér építése aminő Magyarországon még nem volt soha, s amely méltó tere lesz a sok száz nemzetközi és nemzeti mérkőzésnek, tornának, sport ünnepeknak. A versenytér a Stefánia-ut mellett épül, a lóversenytér tőzsomszédságában. Egy óriási, amphiteatriumszerű épület lesz, közel nyolcz hatalmas Tribünnel, ahol — az állóhelyekkel együtt — tízezer ember nézheti a versenyeket. Maga a versenypálya elliptikus formájú, a legnagyobb hossza 227 méter, a legnagyobb szélessége 87 méter. A pálya belső korvonalának a kerülete 500 méter. A tribünökön, hogy a közönség könnyen juthasson a helyéhez, s esetleg gyorsan és veszedelem nélkül távozhasson, négy-négy lépcső feljáró lesz, s mindeniken három elég széles és kényelmes folyosó. A tribünök alatt lesznek a résztvevő versenyzők, tornászok, vívók stb. helyiségei a legnagyobb kényelemmel berendezve. Minden versenyzőnek külön öltöző-kabinja lesz, azonkívül vannak társalgó-szobák, heverők, dörzsölő szobák, fürdők stb. A versenytér felépítésére és felszerelésére három ajánlatot nyújtottak be, amelyek közül Neuschloss Ödön és Marcel-i olyannyira kedvező, amint csak az úgyszeret és a hazafias buzgóság diktálhatott e vállalkozóknak. — Az országos sportbizottság természetesen egyhangulag ennek az ajánlatnak az elfogadását javasolta.

Huszezer levél. A közelmúlt napokban az ezredes kiállítás ujonnan szervezett külön postahivatala 20 000 levelet expedált az ország minden vidékébe, a legnagyobb városokba és a legkisebb falvakba és tanyákra egyaránt. Az ország minden községi előjárósága, minden felekezeti lelkesi hivatala, minden tanítója és minden jegyzője kapott ezekből a levelekből, amelyekben azokat a kedvezményeket és előnyöket ismerteti az igazgatóság, melyeket a tömegesen felrúduló földműves és muokás népnek nyújt. Az igazgatóság e felsorolt hatósági személyeket megkéri, hogy ezeket a tájékoztató lapokat a néppel

mindenhol megösmertessék, s így valószínű, hogy egy-két hét múlva már nem lesz olyan ember Magyarországon, aki ne tudja, hogy mily nagy ünnepre készül a nemzet ebben az esztendőben, s hogy erre az ünnepre alig 4—5 forint költséggel 2—3 napra felrúdulhat a fővárosba.

Közgazdaság.

Takarmány-piacz. Hetek óta tartó folytonos nagy behozatal a heti vásárra széna és szalmában e héten sem csökkent, vételkedv élénk irányzat mellett a mult heti árakhoz képest majdnem változatlanul fentartatott. — Jegyzetelt a következő áron: Jobb és elsőrendű széna 2.40—2.50, középminőségű 2.20—2.50. Luczerna és Muhar 2.60—2.90, álomszalma 1.30—1.50, zsupszalma 1.60—1.80 szecska 1.90—2.25 frtig. 100 ko. szerint fuvaronként házhoz szállítva. — Préselt széna és szalmában rendes behozatalok voltak a Józsefvárosi pályaudvaron széna 2.20—2.40, szalma 1.30—1.50. Gabona és termények: Zab 6.00—6.46 frtig. Ujtengeri 4.00—4.25, Róz 6.45—6.50. Árpa dara 3.90—4.10 100 kilo nagyban.

CSARNOK.

A királyi tanácsosék.

— Regény. — 30.

Irta: **Vértessy Arnold.**

(Folytatás)

— Ezt sem szereted, azt sem szereted. Hát miért mentél hozzá?
— Tévedtem, anyám, meggondolatlanul cselekedtem. De azt hittem, ami hiányzik, az megjön és oly elhagyottnak érzem magamat.
— Elhagyottnak? Mikor melletted volt az anyád?

Mindinkább érthetelenné válik ő nagysága előtt ez a leány csodálatos bogaraival, megfoghatatlan fejességével. Hiszen ő nagyságában is van büszkeség, de ez a büszkeség nem tanácsos olyan bolond gondolatokat, hogy hagyja itt a kinálkozó szerencsét s fusson a világba. Na hiszen gyönyörű büszkeség a pénzért varrni, zongoraleceket adni.

— Azt hiszed, hogy magad ott valami miliomos beléd bolondul s mindjárt elvesz?

— Nem hiszem, anyám.

— Nem hiszed? Hát akkor miért eresztetted ki kezedből a kész szerencsét? Miért akarsz a nyomorba futni? S magaddal rántani szegény anyádat is. Hát ezért neveltelek föl? Ezért.

Kezeit tördelve járt egyik szobából a másikba a szerencsétlen anya: Hát nincs ebben a leányban sziv, hogy könyörölni tudna bol dogtalan anyján? Hat így kell neki majd öreg napjaira nyomorban tengődni, szolgálói munkát végezni egyik vagy másik testvére házában, kegyelemkenyeret enni, vagy talán házról házra koldu'ni, a szegények menedékházában tölteni utolsó éveit?

Mindez a kesergés nem képes megindítani a daczos, büszke leány szivét:

— Dolgozni fogok mindkettőnkért, anyám, — ennyiből áll vigasztalása.

Dolgozni? De nem ez kell ő nagyságának. Hát már nincs ma gyermeki háladososság?

— Hát erre neveltelek én?

Keserves sóhajtozása betölti az egész házat s fölvarja Ivánt is, ki egy diványon nyújtózkodik és sokkal inkább szeretné az estét Ágasházyékka tölteni a fekete saszban, mint itthon unatkozni, ha engedné az illedelem a gyász miatt.

— Mi az? — riad föl Iván.

S rémület szállja meg arra a gondolatra, hogy vége a barátságának Miklóssal, ha ez a leány azt a csufaságot követi el rajta, hogy kikosarazza.

Vége akkor mindennek, az előkelő köroröknek, a hitelnek, kicséppen Iván mindenből

s kérlelhetlenül előjön Háj Fülöp bizonyos váltócskakkal, melyekkel kitekeri Ivánrak a nyakát, talán még be is zárhatják, mert azok közt olyan is akad, a melyik nincs egészen rendjében.

Szentséges Isten, micsoda veszedelmet zudit ez a leány egész családjára!

Kérés, könyörgés, fenyegetés mind nem használ. Még a revolvert is fölkapja az íróasztalról Iván, de aztán csüggedten visszateszi.

Már azon a ponton áll, hogy térdre borul testvére előtt s mindent bevall neki. Bevallja, hogy egy hamis is van azok közt a váltók közt és Miklós nem lesz iránta könyörületes, ha így szegényszemre kikosarazzák.

— Ne tégy szerencsétlenné, — akarja már mondani testvérenek.

De még sem szól. Ki tudja, érne-e az már valamit ennek a megátalkodott leánynak? S egy mentő gondolata támad még ez utolsó percében Ivánrak. Ha másképp nem lehet, hát köpönyeget fordít, átesap ahhoz a lenézett sógorhoz, a ki bizonyosan örülni fog s nagy örömeiben szivesen zsírál egy váltócskát. Avval rendbe hozhatni a dolgot Háj Fülöpnél.

Csak most hamar, míg ez a rettenetes Sarolta ki nem adja az utat annak a másiknak is.

Nem várja hát be Iván, míg a sógor átjön, hanem átmegy hozzá ő maga. Váltóblanketta van, azt mindig hordani szokott a zsebében, egyebre nincs szükség.

Vidáman nyit be a szomszédház kapuján, mert vidám ábrázat kell, ha az ember váltót megyen aláírni, bármily keserves állapotban legyen is. A vidámság bizalomkeltő s mindenki szivesebben ír alá egy vig czimborának, mint egy bus kéregetőnek.

— Jó estét, bátyám, — szólítja meg az öreg Cserepest, a kit épen oda kint talál a tornáczon, kit azonban úgy látszik, nem hat meg a bizalmas, nyájas megszólítás, mert csak dünyögve, kelletlen felel:

— Jó estét.

— Itthon van Géza?

Az öreg ember némán előre megy s kinyit egy ajtót.

Felhomály uralkodik a szobában. A lámpa el van takarva. Az ágy előtt Cserepesné ül zsebkendőjébe rejtve arcát s az ágyban mozdulatlan fekszik Cserepes Géza.

— Meghalt? — kérdezi ijedten Iván.

— Még él, — felel az öreg zokogástól elfult hangon.

(Folyt. köv.)

Tőzsde.

Budapesti gabonatőzsde.

— Érk. d. e. 10 ó. 35. p. —

Őszi buza szept.—okt.-re	7.00—7.05
Uj buza őszre 1896.	7.21—23
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.56—58
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.04—06.
Uj tengeri május—jun.-ra	4.38—40.

Bécsi gabonatőzsde.

— Érkezett d. e. 11 óra 20 p. —

Őszi buza szept.—okt.-re	7.39—40
Tavaszi » márcz.—ápr.-re	7.52—54
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.91—93
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.40—42
Tengeri máj-jun.-ra	4.69—70

Debreczeni városi színház.

Idény bérlet 108. Páros bérlet 108.

Kedden 1896. Február hó 11-én:

A 47-ik czikk.

Dráma 4 felvonásban, előjátékkal. Irta: Belot Adolf. Fordította; R. S. (Rendező: Hevessi.)

VASUTI MENETREND.

1895. október hó 1-től.

(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul:

Budapest-felé	gyorsvonat reggel	8 ó. 40 p.
Budapest—Nagyvárad felé	délután	12 ó. 36 p.
	este	10 ó. 31 p.
P.-Ladány—Nagyvárad felé ¹⁾	délután	3 ó. 48 p.
	minden kedden déli	12 ó.
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	este	8 ó. 15 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	délután	4 ó. 07 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	este	8 ó. — p.
	éjjel	3 ó. 05 p.
Csak Szatmárig	reggel	5 ó. 15 p.
Miskolcz—Kassa felé ²⁾	reggel	8 ó. 25 p.
Miskolcz—Kassa felé ²⁾	este	8 ó. 05 p.
Szerencs—S.-A.-U.—Kassa felé d. u.		4 ó. 02 p.
H.-Bössörmény B.-Szt.-M. felé máv-ról reggel		5 ó. 48 p.
	vásártérről	6 ó. 04 p.
	máv-ról délután	3 ó. 57 p.
	vásártérről	4 ó. 10 p.
F.-Abony felé máv-ról reggel		5 ó. 00 p.
	vásártérről	5 ó. 13 p.
Ohat—Kócs—Polgár felé máv-ról d. e.		4 ó. 12 p.
	vásártérről d. u.	4 ó. 22 p.
Derecske—Nagy-Léta felé 8 ó. r. 35 p. és d. u.		4 ó. 17 p.

¹⁾ P.-Ladánytól gyorsvonat.

²⁾ Közvetlen kocsit Miskolczon át Budapestre.

Budapestről—Debreczenbe indul:

a d. u. 3 ó. 47 p.-kor érke. személy v. reggel	9 ó. 40 p.
az este 7 ó. 09 p. érke. Gyors-vonat d. u.	2 ó. 15 p.
az éjjel 2 ó. 40 p. Személy-vonat este	7 ó. 05 p.
2 ó. 40 p. sz. v. (Püspök-Ladányig 9 ó. 15 p. gy. v. átszállással) este	

Budapestre érkezik:

a reggel 8 ó. 40 p.-kor ind. gy. v. délután	1 ó. 50 p.
a déli 12 ó. 36 p. sz. v. este	8 ó. 10 p.
az este 10 ó. 31 p. reggel	5 ó. 45 p.

Debreczenbe érkezik

Budapest-Nagyvárad felől	délután	3 ó. 47 p.
	gyorsvonat este	7 ó. 09 p.
	éjjel	7 ó. 41 p.
N.-Vára l-P.-Ladány	reggel	2 ó. 40 p.
Csak P.-Ladánytól	reggel	4 ó. 55 p.
M.-Sziget—Szatmár felől	reggel	7 ó. 40 p.
	délután	12 ó. 16 p.
	este	10 ó. 16 p.
Csak Szatmárról	este	7 ó. 45 p.
Kassa-Miskolcz felől ¹⁾	reggel	8 ó. 07 p.
Kassa-S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	déli	12 ó. 21 p.
Kassa-Miskolcz felől	este	7 ó. 40 p.
B.-Sz.-M.—H.-Bössör. felől vásártérre	reggel	8 ó. 09 p.
	máv-ra	9 ó. 17 p.
	vásártérre	este 6 ó. 35 p.
	máv-ra	este 6 ó. 41 p.
F.-Abony felől vásártérre délután		5 ó. 21 p.
Füzes-Abony felől r. felől vásár		5 ó. 30 p.
	máv-hoz	5 ó. 30 p.
Ohat—Kócs—Polgár	vásártérre reggel	7 ó. 50 p.
	m. á. v.-hoz	3 ó. 18 p.
Derecske—Nagy-Léta felől r. 7 ó. 25 p. d. u. 3 ó. 18 p.		

¹⁾ Közvetlen kocsit Bp-ről Miskolczon át.

Nyilttér.

Fogorvos dr. Sichermann Adolf.

Kossuth-utca 2152. (Kardos-ház.)

Rendel: délelőtt 9—12, délután 2—6.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik, fekete fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázottakat, damasztot sat. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) sat. a megrendelt áru, postabér és vámmentesen a bázhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (274)—1.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.

Meghívás.

AZ ÉRMELLÉKI TAKARÉKPÉNTÁR
1896. február 23-án, d. e. 9 órakor

SZÉKELYHIDON, A TAKARÉKPÉNTÁR ÜZLETHELYISÉGÉBEN

XXIII-ik évi

rendes közgyűlését

tartja, melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghívotnak,

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgató-ág és felügyelő bizottság évi jelentése.
2. Az 1895-ik évi zárszámadás és mérleg előterjesztése.
3. A tiszta nyereség felosztása.
4. Jótékony célokra eső összeg felosztása.
5. A vezérigazgató tiszteletdíjának megállapítása.
6. A társulat tisztviselőinek fizetés emelés iránti kérvénye.
7. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes megválasztása.

FIGYELMEZTETÉS.

1. A közgyűlésen szavazataikat csak azon részvényesek érvényesíthetik, kik saját neveikre szóló és a közgyűlést legalább 30 nappal megelőzőleg neveikre átrírt részvényeiket személyesen, vagy meghatalmazott részvényes társaik által a közgyűlés megnyitása előtt az igazoló bizottságnak bemutatják.
2. Az évi mérleg és az erre vonatkozó iratok az intézet helyiségeiben az üzleti órák alatt megtekinthetők.

Az igazgatóság.

HAJDÚVÁRMEGYE ALISPÁNJÁTÓL.

12943. sz.

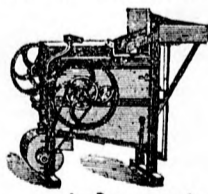
1895.

HIRDETMEYNY.

Hajdúvármegye törvényhatósági közutjára szükséges, összesen 21 darab téglá-ellenfalu betoncső átvezetéstől építésére 3582 frt 77 kr. összeg erejéig engedélyeztem. A fentemlített munkálat fogantatásának biztosítása céljából 1896. évi márczius hó 4-ik napjának d. e. 9 órájára, hivatalos helyiségemben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.
A versenyezni óhajtokat felhívom, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig hozzám annyival is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.
A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek, a magy. kir. államépítészeti hivatalnál, (Kossuth utca, Berger-ház) a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.
Kelt Debreczen, 1896. február 1. **Rásó Gyula, kir. tanácsos alispán.**

Kukoricza-morzsolók.

kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül

Gabona-rosták,

Konkolyozók (trieurók);

kézi kezelésre való

Széna és alma sajtók

fekvően vagy kocsira szerelve

takarmány-füllesztők,

Szállítható **takarék-főző-üstök** takarmány stb. részére.

Szeceksavágók,

Répa- és burgonyavágók,

Daráló k.

elismert legjobb minőségben és szerkezettel készülnek

MAYFARTH Ph. és Társa

cs. és kir.

kiz. szab.

gazdaság

gépgyárában.

Bécs, III, Taborstrasse 76 sz.

Arjegyzék ingyen. — Képviselek felvételnek.